

2017. gada 22. aprīlī

Marijai Galdiņai

95

Izstāde- dzīvesstāsts:

«Ir cilvēka mūžs tāds kā radinieks dārzam»

Vietaļva «Bulvāni»

1922. gada 22. aprīlī Odzienas pagasta «Bulvānos» Marijas *dzim. Āboliņas* un Jāņa Bencēnu ģimenē piedzimst meitiņa, kuru nosauc tāpat kā mammu- Marija.

Marija, Bencēnu ģimenē bija jaunākais bērns. Bencēnu ģimenē jau auga meitas Lidijsa *dzim. 1913.gadā* un Berta *dzim. 1915. gadā*, brālis Kārlis *dzim. 18.06.1918.*

Kad Marijai ir 4 gadi, 13 gadu vecumā, ar mugurkaula problēmām, nomirst māsa Lidijsa.

Ganu gaitas

Bencēnu ģimenei «Bulvānos» bija saimniecība, kurā bija arī lopi- 8 slaucamas govīs, jaunlopi, 4 zirgi utt., tāpēc Marija no 7 gadu vecuma sāk strādāt- iet ganos. *Marija stāsta:* «Dažreiz gadījās aizgulēties, tad māte jautāja, tu vēl vecā tele guli?»

Odzienas skola un Vietalvas Ministrijas skola

**Marija skolas gaitas uzsāk 8 gadu vecumā,
pirmā skola- Odzienas skola, kur bija 4 klases.**

**Pēc četriem gadiem mācības tiek turpinātas
Vietalvas Ministrijas skolas 5. klasē.**

**Pabeidzot 6. klasi Vietalvas Ministrijas skolā,
mācības tiek turpinātas Valsts Višķu
mājturības divgadīgā skolā.**

Valsts Višķu mājturības skola

**Latgalē bija labi
cilvēki, ļoti sirsnīgas
meitenes. Iesāka
Višķu skolā mācības
42 meitenes, pabeidza
24. Tas bija
Ulmaņlaiks.....**

Ulmaņlaiki

Marija stāsta: «Dievinu Ulmaņlaikus! Bija ļoti stingra kārtība. Kad mācījos Višķu skolā pa dienu nedrīkstēja sēsties gultās. Istabiņās bija dzelzs gultiņas, matrača vietā salmi, kuri apklāti ar balti, baltiem palagiem. Arī ēdamzālē skolēni ienāca, sākumā stāvēja kājās, kad sanāca visi, tad zāles vidū izgāja virsdežurants, visi kopā noskaitīja lūgšanu:

Nāc, Kungs Jēzu

«Nāc, Kungs Jēzu, esi mūsu viesis un svētī dāvanas, ko Tu mums esi devis. Āmen!»

Kad lūgšana bija noskaitīta, tad visi klusi apsēdās, trauki nešķindēja. Paēda, visi reizē pateica Paldies! Un aizgāja uz mācībām.»

Višķu skolas izlaidums bija 1940. gada 1. jūnijā.

Piena pārraudzības kursi

Pēc Višķu skolas absolvēšanas Marija atgriežas dzimtajā Vietalvā. 1940. gada 25. augustā Vietalvas baznīcā, turpat, kur kristīja, Marija tika arī iesvētīta. Tūlīt pēc tam Marija dodas uz Rīgu, kur 1 mēnesi mācās pārraudzībasursos.

Pārraudzības kursi ir pamats, lai Marija uzsāktu darba gaitas Bebros.

Darbs Bebros

Marija stāsta:

**«Pārraudzes darbs
bija interesants- no
mājas uz māju devos
ar piena kasti.**

**Ļaudis sagaidīja
sirsnīgi,
neaizmirstamas ir
bļinas (pankūkas).»**

Brālis Kārlis= mežabrālis

Marijas brālis Kārlis pievienojās tiem iedzīvotājiem, kas nevēlējās dzīvot Padomju Savienībā, tāpēc bija spiests slēpties Vietalvas mežos.

Marija stāsta: «1945. gada 18. jūnijā tēvs izkurināja pirtiņu, tā bija brāļa dzimšanas diena, jo gaidīja atnākot dēlu no meža. Tā arī notika, diemžēl bija vietējie ļaudis, kas nosūdzēja un kā uzšāva automāta kārtu, tā Kārlis Bencēns saņima.»

Brālis Kārlis

**«Tēvam neviens neteica,
kur dēlu apraka, bet tad,
kādā augusta dienā tēvs
uzzināja, ka Vietalvā pie
Biedrības nama Kārlis
apraksts tranšejā. Tēvs
dēlu izraka un klusi
pārapbedīja Vietalvas
kapos. Tur, tagad guļ visi
mani piederīgie.»**

25.03.1949.

1948. gada 14. augustā mūžībā aiziet tētis Jānis.

1949. gada marts, notiek lielākā iedzīvotāju deportācija no Latvijas.

Marija stāsta: «Manu ģimeni uzskatīja par kulakiem. Mātei bija ziņa, ka mūs 25.03. 1949. naktī apciemots svešinieki, tāpēc viņa mani ar varu vakarā izdzina no mājas. Atgriežoties mājās uzzināju, ka māte ir izvesta. Es paliku ar to, kas bija mugurā. Māsa Erna gribēja doties bēgļu gaitās, bet netika uz kuģa.»

Dežurants Rībens un Gostiņu radi

«Mātei bija labi zaldāti, visas mantas salika līdzī. Uzzināju, ka māte ir vagonā, kas atrodas Pļaviņās dzelzceļa stacijā. Devos uz turieni, mani aizturēja dežurants Rībens un teica, ja esi palikusi nesagūstīta un dzīva, nelien, varbūt ešalonu aizvedīs kaut kur un visus nošaus. Ej pie radiem!

Aizgāju pie radiem uz Gostiņiem. Dzīvoju apmēram mēnesi viņu kūtiņas augšā. Paldies! Biju drošībā un paēdusi.»

Māsa Erna Ēdolē

Marija, trīs gadus pēc mammas izsūtīšanas uz Sibīriju, uzzināja, ka māsa Erna nav tikusi uz kuģa, lai bēgtu no Latvijas un palikusi Ēdolē.

1949. gadā Latvijā sākas masveida piespiedu kolektivizācija- zemnieki tiek apvienoti kolhozos. Marijas dzimtajos «Bulvānos» fermā tiek ievietoti lopi, tāpēc viņa dzīvo pie Kārļa Galdiņa «Poriešos». Marija ar Kārli sadraudzējās jau kara laikā.

«Jaunporieši»

Marijai «Porieši» mājas nepatika, tāpēc abi ar Kārli vienojās, ka blakus cels jaunu māju «Jaunporieši».

Marija stāsta: «Māja celta no stāvbalkšiem, vispirms uzmūrēja virtuvi un vienu istabiņu, tad otru, tā pamazītiņām kamēr māja gatava. Biju laimīga! Bet, man, stipri saslima plaušas. Pārsvarā gulēju virtuvē uz mūriņa. Kārlis katru mēnesi veda uz Jēkabpili pie daktera. Un tad notika brīnums.

25 l medus=veselība

Marija stāsta: «Mums saimniecībā bija bites, līdz ar to bija iespēja ārstēties ar medu. Pa ziemu apēdu 25 l medus un paliku vesela.

Kārlis kolhozā negāja strādāt, visu saimniecību gan atdeva kolhozam.

Kārlis visu mūžu nostrādāja uz dzelzceļa, sākumā par remontstrādnieku vēlāk par pārmijnieku.»

Kārļa māšas un brāļi

Kārlim dzimtas saknes veidojušās Rīteru muižā «Poriešos». Par to liecina LVVA izziņa, kurā dokumentēts, ka 1925. gada 3. oktobrī «Poriešu» mājas atradušās Rīgas apriņķa Pļaviņu pagastā, nekustamā īpašuma platība 50,24 ha.

Un uz pirkuma līguma pamata īpašuma tiesības apstiprinātas Madei Brenča m. Galdiņai dzim. Stukenei un viņas nepilngadīgiem bērniem- Lidijai, Kārlim, Voldemāram, Arvedam un Elzai Galdiņiem.

Pastnieces pienākumi

Marija zināmu dzīves posmu ir veikusi pastnieces pienākumus.

Marija stāsta: «Razbuksalā, Zvirgzdiņas Ērikas (*Edītes Kupčas un Andreja Zvirgzdiņa māte*) mājā bija pasta nodaļa. Man pienākums bija nest uz Alotenes staciju maisus un atpakaļ. Kad pienāca vilciens maisi bija jāapmaina dažu minūšu laikā.»

Mamma mājās no Sibīrijas

1956. gadā Marija sagaidīja māmiņu no Sibīrijas. Mammu «Bulvānos» nelaida, jo bija ierīkota ferma, tāpēc viņa atbrauca uz «Jaunporiešiem».

Marija stāsta: «Mamma no Sibīrijas tika palaista mājās brīdī, kad bija nomiris Josifs Staļins un PSRS Ministru padomi vadīja Georgijs Maļenkovs. Esmu dzirdējusi, ka Maļenkovs no Sibīrijas atlaida bērnus, kam nebija 16 gadi un vecāudis, kam bija pāri 60. Nākot pie varas Nikitam Hruščovam process tika apturēts.»

Kolhozs «Sarkanā Zvaigzne»

1956. gadā Marija un mamma iestājās kolhozā «Sarkanā Zvaigzne». Priekšsēdētājs bija Jānis Dunkulis, partijas sekretāre Irma Dunkule.

Marija kolhozā strādāja lauku brigādē- katru gadu ravēja bietes, vāca sienu un taisīja kaudzes u.c. darbus. Nevienu darbu nesmādēja, ko lika to darīja.

Marija ieguva arī motocikla un automašīnas tiesības.

Marija un Kārlis viens otram saka «Jā»

**Marija un Kārlis bija nodzīvojuši kopā jau
daudzus gadus, bet viens otram dokumentālu
«Jā» pateica tikai 1969. gada 18. jūlijā.**

Marija stāsta: «Mūs sarakstīja
Klintaines ciema DDP izpildu
komitejā, toreizējā
priekšsēdētāja Ārija Jansone
un sekretāre Elga Čulkstēna».

Kolhozs «Selga»

Marija stāsta: «Kad «Sarkano Zvaigzni» pievienoja «Selgai» vairs darba apstākļi un kolektīvs nebija tik labs. Varbūt pati nebiju tik laba? Priekšsēdētāji gan bija dikti labi-Krievārs, Daģis.

Aizejot pensijā vēl trīs gadus strādāju- ganīju aitas. Aitas bija Bormaņu šķūni, skaistas aitas, kā balts mākonis. Vīrs Kārlis bija iztīrījis no krūmiem taciņu, lai pa taisno no «Jaunporiešiem» varētu aiziet, vai aizbraukt ar mopēdu līdz aitām.»

Labi darbs paveikts, cepure nost!

Atmiņas, atmiņas... *Marija stāsta:* «Vienu reizi priekšsēdētājs Krievārs prasa, kā un cikos tiek barotas un izlaistas ganos aitas. Atbildēju- no rīta 7:00 dzenu ganos līdz 10:30, tad otrreiz ganos dzenu no 15:00 līdz 19:00. Un te pēkšņi, vienā dienā, no krūmiem ar motociklu izbrauc Krievārs un prasa man, ko tu te dari? Atbildēju, ka dzenu mājās aitas. Tādas, lūk bija darba pārbaudes. Bija arī pateicība. Krievārs saņēmis manu roku teica: «Māra, labi darbs paveikts, cepure nost!»

Jānis Jerušēvics

1982. gada 4. oktobrī mūžībā aiziet vīrs Kārlis Galdiņš Andreja d.

1984. gada 24. decembrī mūžībā aiziet mamma Marija Andreja m. Bencēna.

Marija stāsta: «Kad nomira vīrs un mamma bija grūti laiki, biju praktiski viena pati. Un tad, pie manis sāka dzīvot Jānis Jeruševics. Paldies viņam! Visādi gāja, bet nodzīvojām kopā 13 gadus.

Rūdis

Marijai ar Kārli savu bērniņu nebija, tāpēc abi bija laimīgi, ka liktenis deva iespēju audzināt Rūdi. Šobrīd Rūdis no «Jaunporiešu» mājas izdeklarējies un ciemos nebrauc, ar audžu mammu Mariju tikai sazvanās.

Marija stāsta: «Pati biju vainīga, ka tā notika...., neizlasīju dokumentus un parakstīju. Mana māja pašreiz pienākas svešiem cilvēkiem, ticu, ka septembrī tiesa labvēlīga būs man.....»

Skaidrīte Migla

Marijas dzīves grāmatā ir atvērta 95 lappuse. Pārskirstot dzīves grāmatas lapas ir lasāms arī par to, kā:

- ✓ **tēvs sajūdz zirdziņu un aizveda Mariju uz Pļaviņu tirgu.**
- ✓ **Marija abas ar Veltu Boksbergu (Vīli) ar riteniem brauca uz Oliņkalna balli.**
- ✓ **Kaimiņiene Skaidrīte, šobrīd pilda labā garīna funkcijas, jo ierodas pie Marijas ikreiz, kad viņa lūdz.**

Ļ. cien. Marija!

**Ir cilvēka mūžs tāds kā radinieks dārzam-
ar pumpuriem, augļiem un vītu,
ar nezāļu dzelkšņiem,
ar ķērcošiem strazdiem,
ar cerību dziesmoto rītu.**

/ Imants Auziņš/

Izturību, veselību un labus ļaudis apkārt!

*Dzīvesstāstu pierakstīja Alita Kluša
Klintaines bibliotēkas vadītāja
22.04.2017.*